

Mussolini in Hitler utrčila zvezo med Italijo in Nemčijo

Nemški diktator zagotovil Mussoliniju, "da meja na Brennerju ostane." Nemčija ne bo anektirala tirolskega distrikta, v katerem živi 250.000 Nemcev, Mussolini pa ne bo oviral nacijskih aktivnosti v Češkoslovaški. Manevri italijanskih bojnih letal

9. maja. — Potem, ko Mussolini razkazal Hitlerju sposobnost italijanske vojske in armade, je demonstriral sposobnost italijanskih bojnih letal. Cez 400 bojnih letal se je udeležilo manevrov v južni Italiji. Najbolj značilen manevr pri teh manevrih je bil, ko letalci napadli z bombami petopopoldne dve stari trgovski četrti, ki so bombardirane, je vodil Mussolinijev brat.

Manevri bojnih letal so sledili enemu, katerega je Mussolini predal Hitlerju v poštast v Berlinu. Ta banket je izpolnil in zapečatil politično zvezo med Nemčijo in Italijo. Hitler je zagotovil italijanskega diktatorja, da Brennerski preostane meja med Nemčijo in Italijo za vse večne čase. To pomeni, da se je Hitler odločil, da ne bo napadel Italijo, kar bi pomenilo napad na južnem delu Tirolske, v kateri živi 250.000 Nemcev in katera je Italija dobila po prvi vojni.

"Moja odločna volja kakor tudi politična oporoka je, da meja na Brennerju ostane, da meja na Brennerju ostane, da meja na Brennerju ostane," je rekel Hitler. "Glede na to, da imata Italija in Nemčija pred seboj slavno bodočnost."

Katki govori, ki sta jih imeli diktatorja na banketu, ne vsebuje konkretnih detajlov, navedenih storiti glede zveze, kjer ne moremo s katera zahteva avtonomije, o drugih vprašanjih, o katerih sta razpravljala na svojih banketih. Vest iz nemškega glasila, da je Mussolini obljubil Hitlerju, da ga ne bo oviral v Češkoslovaški, zaeno pa je bil upanje, da bo Nemčija lahko rešila ta problem.

Gleda, da je Italija zdaj "polnoletna" država, to se pa ne more reči o Nemčiji, čeprav anektirala Avstrijo. Italija je pridobila s sklenitvijo italijanskega pakta z Anglijo in zdaj lahko posredovala med Nemčijo in Anglijo.

Angleži preprečili napad na ladjo

Mornarji zahtevajo zaščito angleških parnikov

Gibraltar, 9. maja. — Angleški rušilec Grafton je včeraj preprečil napad na oljno ladjo Refast, ki je bila prej ameriška ladja Nanutek Chief in katero so fašisti zasegeli pred nekaj meseci, a so jo pozneje izpustili. Parnik sta nameravali napasti dve fašistični bojni ladji, a ju je rušilec Grafton preprečil.

London, 9. maja. — Štiristo angleških mornarjev je včeraj protestiralo pri zunanjem uradu proti brezobzirnim in premissnim napadom na angleške ladje v španskih vodah. V protestu zahtevajo, da vlada takoj podpre akcijo in zaščiti parnike pred napadi, poleg tega pa naj ustanovi nevtralne cone v španskih pristaniščih, kjer angleške ladje nakladajo in razkladajo blago.

Domače vesti

Clevelandske novice
Cleveland, 9. maja. — V Genevi, O., na farmah je umrla Margareta Košiček, roj. Logar, stara 69 let in doma iz Podgorca pri Žužemberku na Dolenjskem. Zaprta je bila v osem odraslih otrok. — V bolnišnici je pa umrl Louis Orazem, star 49 let in rojen v Prigorici pri Ribnici. Tu je živel 32 let in zapuščal ženo in hčer. — Anton Plut in žena sta zadnje dni slavila srebrni jubilej svoje skupne življenja.

Vesti iz Južne Amerike
Buenos Aires, Arg. — Jetika je pobrala Mirka Rudeža, starega 28 let. Pokojnik je bil rojen v Rihembergu na Vipavskem in v Argentini zapuščal ženo in hčerko, v stari domovini pa mater. — Rojak Aleksij Drufovka se je pobil, ko se je vozil z motornim kolesom. — Jugoslovanske organizacije v Buenos Airesu se trudijo za ustanovitev svoje radio-ure, ki bo oddajala redno vsak teden. — Jugoslovanska šolska občina in Sokol zgradi na Dock-Sudu lastno dvorano, ki bo imela prostora za 200 oseb. Stroški gradnje so preračunani na 3000 pezov.

Liga narodov izbrise Abesinijo

Anglija pripravila načrt za priznanje rimskega cesarstva

Zeneva, 9. maja. — Danes se odpre redna seja sveta Lige narodov, ki bo usodna za Abesinijo. Halle Selazije, abesinski nje-guš, je v Londonu še priznan kot abesinski vladar, toda po načrtu angleške vlade mu zdaj bide zadnja ura. Na temelju novega pakta med Anglijo in Italijo ima Liga narodov priznati osvojitve in aneksijo Abesinije po Italiji; to pomeni, da bo Abesinija uradno izbrisana z zemljevida kot samostojna država in kot članica Lige narodov — ako bo načrt Anglije sprejet.

Načrt Anglije za pokop Abesinije na papirju je sestavljen takole: nje-guš Halle Selazije se dobi sedež kot legalni predstavnik Abesinije na tej seji sveta Lige narodov, ampak po prizadevanju Anglije — in vsekakor se pridruži tudi Francija — bo do legalni eksperti Lige pripravili resolucijo, ki ugotovi, da Abesinije de facto ni več in svet naj priporoči prihodnji skupščini Lige v septembru, da Abesinijo črta iz seznama članic.

Druge važne zadeve, ki pridejo pred svet Lige narodov, so: apel Svíce, da bo izvzeta iz obilgacij za sodelovanje pri katerikoli bodoči kazenski akciji Lige narodov proti kateremukoli napadalcu; vlada španske republike ima nov apel na svet, naj Liga nastopi proti Italiji in Nemčiji za umaknitev njenih čet in bojne opreme iz španske civilne vojne.

Svici bo bržkone dovoljena njena prošnja, toda Španija je bila že v naprej obveščena, da je njen apel zaman, kajti vprašanje intervencije na Špankem je še vedno v rokah londonskega "nevmeševalnega odbora" in svet Lige narodov se zdaj ne bo vtikal v področje tega odbora. Pričakovati pa je vročih in za Anglijo zelo neljubih debat okoli Španije.

Kaj stori to pot Kitajka — da li vložiti nov apel za akcijo zoper napadalno Japonsko — še ni znano.

Čehi brzo utrjujejo južno mejo

Naciji obtožili Habsburžana tatvine

Dunaj, 9. maja. — Feliks Habsburg, mlajši brat Otona, avstrijskega "kronprinca", je bil včeraj obtožen, da je ukradel srebrne žlice, vilice in nože v vojaški akademiji v Dunajskem Novem mestu ob času, ko je bil tamkaj kadet. Feliks, proti kateremu je bila izdana zaporna odredba, se danes nahaja pri svoji materi v Belgiji.

Praga, Češkoslovaška, 9. maja. — Na češkoslovaški strani Donave, ob avstrijski meji, grade Čehi dan in noč cementne postanke za strojnice in topove na vseh strateških prostorih in najmanj v treh linijah. To delo utrjevanja se vrši za vsak slučaj napada na češkoslovaško republiko od avstrijske strani.

Poročila iz Rima, da je Mussolini dal Hitlerju proste roke v sredni Evropi, pred vsem glede Češkoslovaške, v zameno za garancijo sedanjih mej med Italijo in Nemčijo v tirolskih Alpah, so podvojila energijo češkoslovaške vlade za utrditve vseh svojih mej.

Kakor je razvidno iz rimskih poročil, Hitler lahko počne v Češkoslovaški kar hoče, toda glede Ogrske, Jugoslavije in Rumunije si bosta Hitler in Mussolini delila "interese sfero", to se pravi, da bosta oba izkoriščala te države gospodarsko.

Berlin, 9. maja. — Nemški nacijski listi niti z ene besedice ne omenjajo Hitlerjeve svedane obljube v Rimu, da južnotirolski Nemci ostanejo pod Italijo in da sedanja meja čez Brenner ostane "za večne čase" meja med Italijo in Nemčijo. Namesto tega pa nacijski tisk ogročen piše o "českih napadih" na sudetske Nemce na Češkem — kako so Čehi pometali nemške zastavice s svastiko v blato v Prachaticah in kako so neke druge medali kamenje v okna gostilne, ki je last sudetskega Nemca — obenem se pa norčuje iz ameriškega vojnega tajnika Woodringa, ki je pred nekaj dnevi kritiziral nacijsko, fašistično in japonsko agresivno politiko.

Stavka kitajskih mornarjev na japonski ladji

San Francisco, Cal., 9. maja. — Japoniki tovarni parnik, na katerem se nahaja 2100 ton ameriškega starega železja, počiva v tukajšnji luki zaradi stavke dvajsetih kitajskih mornarjev. Kitajski stavkarji so tako rekoč vzeli ladjo v svojo posest in zdaj grozijo, da jo odvedejo na Kitajsko namesto v Jokohamo na Japonskem, kamor je bila namenjena. Kapitan ladje je brez moči, da bi kaj ukrenil.

Angleški laborit zmagal pri volitvah

London, 9. maja. — Konservativna stranka je bila ponovno poražena pri volitvah v distriktu Lichfield. Za poslanca je bil izvoljen C. C. Pool, laborit in član unije železniških klerkov. Njegov protikandidat je bil konservativec G. B. Craddock. To so bile že tretje volitve v zadnjih tednih, v katerih so bili kandidati konservativne stranke poraženi.

Kitajska poslala nov protest Ligi narodov

Zeneva, 9. maja. — Kitajska vlada je ponovno protestirala pri Ligi narodov proti japonski invaziji njenega ozemlja, bombardiranju kitajskih mest in pobijanju civilnih prebivalcev. Kitajski delegat v Zenevi je apeliral naj protest upoštevajo člani sveta Lige narodov, ko se sestanejo na svoji seji.

NOVA FAŠISTIČNA OFENZIVA NA TERUELSKI FRONTI

Lojalisti konsolidirali obrambne pozicije

VODJA ŠPANSKE STRANKE USTRELJEN

Hendaye, Francija, 9. maja. — Nova fašistična ofenziva je bila odredjena na teruelški fronti, katere cilj je okupacija Valencije in Castellon de la Plana. General Miguel Arando, vodja vojnih operacij na tej fronti, je dobil instrukcije od generala Franca, "da mora zdrobiti odpor lojalistov v tem sektorju zdaj ali nikoli."

Neugodno vreme, ki je oviralo fašistične vojne operacije, je dalo generalu Miaji, vrhovnemu poveljniku španske ljudske armade, priliko za konsolidacijo obrambne črte, ki se vleče od Teruela do Sredozemskega morja. Fašisti so včeraj po uspešnem naskoku okupirali Portell, utrjeno mesto v gorovju.

Italijanske čete, ki se borijo v fašistični armadi, so aktivne v sektorju Villarroja de los Pinares, kjer se odpira pot proti Castellonu. Prodrle so šest milj daleč in prišle v bližino Alcala de Chiverta, ki leži nekaj milj severno od Castellona.

Barcelona, Španija, 9. maja. — Španska vlada je bila informirana, da je bil Manuel Carrasco Formiguera, vodja katoliške kmetijske stranke v Kataloniji, ustreljen v Burgoasu, kjer je sedež fašističnega režima generala Franca. On je bil poslan v provinco Basko preteklo leto kot poseben odposlanec španske vlade, toda fašisti so zasegli parnik, na katerem se je vozil. Vsi njegovi spremljevalci so bili takoj eksekutirani, za Formigueura pa se je zavzel papež in interveniral njemu v prilog pri fašističnem režimu. To mu je začasno rešilo življenje.

Poročilo pravi, da je bil Formiguera ustreljen na dan, ko so prve fašistične čete vkrakale v Katalonijo. "Morileci" in "Katalonija naj živi!" so bile njegove zadnje besede.

Anglija vzpostavi špansko monarhijo?

Baje ima dogovor s fašističnim banditom Francom

Washington, 9. maja. — V washingtonskih "boljših" krogih kroži vest, da je med angleško torijsko vlado in fašističnimi silami generala Franca prišlo do dogovora za vzpostavitev monarhije po zmagi fašizma.

To vest, priobčeno v Washingtonu Newau, je iz Evrope prinesla neka plutokratinja. To skrivnost ji je baje zaupal albiski vojvoda Infantet Juan, predsednik španske monarhije in Francov poslanik v Londonu. On jo je zaupal po konferenci s premierjem Chamberlainom.

"Med španskimi rojalisti vlada veliko veselje zadnje tedne, odkar se je vojna sredi pričela sukati v prid njim," pravi vest. "Mnogo izmed njih se je že vrnilo na svoja posestva, kjer žive v luksusu kakor so živeli pred izgonom kralja Alfonza." Povsem možno je, da je prišlo med torijsko Anglijo in fašističnim banditom do takega dogovora. Z vzpostavitvijo monarhije bi se "demokratična" Anglija lahko izognila očitkom, da je pomagala do zmage fašizmu, na drugi strani bi pa trdila, da je

Japonske ladje bombardirajo obrežje

Kitajski provinci obljubili pomoč generalu Kaišeku

Hongkong, 9. maja. — Kitajci poročajo, da je japonska pomorska sila postala bolj agresivna, odkar je podadmiral Koširo Oikawa postal vrhovni poveljnik japonskega brodograja, ki je koncentrirano ob obrežju južne Kitajske. On je nasledil podadmirala Hasegawo, ko je bil slednji odpoklican. Pod poveljstvom novega poveljnika japonske bojne ladje obstreljujejo obrežje.

Nedavno je neka japonska križarka izkrcala mornarje na otoku Ballastu, ki je pet milj oddaljen od portugalskega pristanišča Macao ob reki Kanton. Pozneje so se mornarji umaknili, ko je bil uprizorjen napad, v katerem je bilo 20 Japoncev ubitih. Stiriato drugih japonskih mornarjev se je istočasno skušalo izkrcati v Swabueju, kar pa so Kitajci preprečili.

Sanghaj, 9. maja. — Kitajci so včeraj dobili veselo vest, da sta se dve provinci — Kvejčev in Junnan — izrekli, da bosta pomagali generalu Kaišeku, vrhovnemu poveljniku kitajske armade. Doslej sta bili provinci nevtralni v vojni med Japonci in Kitajci.

Obe ležita v južnozpadnem delu Kitajske in skupno štejeta 20.000.000 prebivalcev. Zdaj sta se odločili, da pošljeta armado 80.000 izurjenih vojakov na fronto v centralni Kitajski.

Tokio, 9. maja. — Zunanji minister Koki Hirota je apeliral na japonski narod, naj brez godrnjanja doprinaša finančne in druge žrtve, da japonska oborožena sila čimprej izvojuje zmago na Kitajskem. Opozoril je ljudstvo, da optimizem sedaj, ko je japonska armada naletela na močan odpor na fronti v centralni Kitajski, ni upravičen, dasi je končna zmaga japonskega orožja gotova stvar.

Hirota je pohvalil v svojem govoru tudi "dosledno nevtralnost stališče ameriške vlade."

"Čestitke, ker prijateljski odnošaji med Združenimi državami in Japonsko niso bili omajani kljub potopu ameriške topniške čarke Panay, so na mestu," je dejal zunanji minister, ko je omenil mirno poravnava tega incidenta.

Goga, bivši rumunski premier, umrl

Bukarešta, Rumunija, 9. maja. — Oktavijan Goga, bivši predsednik nacionalistične in protizidovske vlade, ki je bila na krmilu le nekaj tednov v začetku tega leta, je zadnjo soboto umrl. Pokopala ga je srčna hiba v starosti 57 let. Goga je bil večkrat član rumunskega kabineta, 28. decembra pa mu je kralj Karol poveril sestavo vlade, ki je takoj uveljavila drastične protizidovske ukrepe in pričela izvajati fašistični program, kar pa je vrglo deželo v resno finančno krizo. Goga je bil premier samo šest tednov in nasledil ga je dr. Miron Cristea, patriarh rumunske pravoslavne cerkve.

bila monarhija restavrirana na željo španskega ljudstva. Z drugo besedo: Anglija bi lahko še naprej slepila svet s svojo torijsko "demokracijo" in koketirala s krivosesi in morilci španskega ljudstva.

Francova vlada je zadnje dni tudi restavrirala španski jezuitski red, ki je bil razpuščen leta 1932 po republikanski vladi. Franco je jezuitom vrnil tudi zaplenjena posestva.

BOJ KAVČUKAR-SKE UNIJE PROTI REDUKCIJAM

Magnatje hujskajo srednji razred proti uniji

UNIJA POBIJA TO-RIJSKE OČITKE

Akron, O. — (UNS) — Boj med kavčukarsko unijo CIO in mogočimi kavčukarskimi kompanijami v tem mestu, središči gumijake industrije, je stopil v nov štadij, ko je unija pričela posnemati magnate in pričela akcijo, da dobi sentiment javnosti na svojo stran v svojem boju za preprečenje mezdnih redukcij.

Zadnja leta, ko je kavčukarska unija postala mogočen faktor v Akronu in je do sedaj uspešno odbila vse napade velikih kavčukarskih družb, so se magnatje poslužili še vseh sredstev za oslabeitev in uničenje unije. Organizirali so še tudi "meščanski odbor" in bližnje vigilante pogнали v boj proti uniji in periodično groze s premestitvijo tovarn iz Akrona.

Z nastopom sedanje "recesije" so magnatje podvojili svojo gonjo proti kavčukarski uniji. Zagnali so krik, da unija hoče gospodarsko uničiti Akron. Z brenkanjem na to plat zvona so svojo smoteno gonjo unijo potisnili v defenzivo in dobili male podjetnike in profesionalne na svojo stran. Pridružili se jim je še župan, ki je zadnjič prišel odprto propagirati mezdne redukcije.

S svojo propagando so magnatje toliko uspeli, da je zadnjič, ko so bili zastopniki unije in Goodrich kompanije v konferenci za sklenitev nove pogodbe, prihrumela skupina nahujakanih podjetnikov in skušala intervenirati v prid družbi, tako rekoč prisiliti unijo na kapitulacijo. Pomniti je treba, da vlada v Akronu velika bresposelnost in da so tla za kompanijsko propagando izredno ugodna.

Unija je v tem boju zdaj izpulila cvetko z vrta kompanijske taktike in pričela z akcijo, da pridobi "tretjo stranko" — male podjetnike, profesionalne in sploh javno mnenje — na svojo stran. Obrnila se je na njih organizacije in predlagala skupno akcijo za "odpravo sedanjih napetosti" v mestu in izboljšanje splošnega položaja. V pismu pobija histerično propagando kavčukarskih magnatov in pravi:

"So nekatere stvari, za katere se lahko vsi združimo — za federalno pomoč pri gradnji stanovanj, podpiranje zakonodaje proti decentralizaciji kavčukarske industrije, delovanje za bolj pošteno in bolj gospodarsko mestno vlado, kakor so se v New Yorku združili delavci in biznismani." V ta namen, za izdelovanje programa za skupno akcijo, avgustira konferenco med malimi biznismani in profesionalisti ter unionisti.

Glede županove kampanje za mezdne redukcije unija pravi, da je "on dolžan pojasniti akronskemu prebivalstvu, s katerimi agencijami in organizacijami je on konferiral, predno je prišel odprto na dan za mezdne redukcije in proti organiziranemu delavstvu."

Pobija tudi očitke, da je unija indiferentna za gospodarsko usodo Akrona. "Mi delavci smo vitalno zainteresirani, da obdržimo kavčukarske tovarnarje v Akronu ... Tudi ne skušamo pribiti Akrona na križ delavskih sporov. Bili bi veseli, če bi mogli toliko reči o industriji in mestnih uradnikih."

V tej antiunijanski gonji ji dajejo na 2. strani.

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s opilegom — Poslovni Vladimir Levčič

Sam sem videl, kako so na koncu dvorane, za ploščadjo, začasno in v naglici napravili poseben pregradek, v katerega so spustili vse te pravnike, ki so bili prišli, in kako so se šli oni celo srečati, da morejo tu vsaj stati, zakaj stole so bili iz tega pregradka povsem odnesli, da bi bilo več prostora, in vsa množica, ki se je bila nabrala, je ves čas obravnave stala v gosti strnjeni grudi, rame ob ramenu. Nekateri izmed dam, zlasti tujih, so bile prišle sila nališpane na galerijo dvorane, toda večina dam je bila pozabila celo na lišp. Na njihovih obrazih si čital histerično, lakomno, skoro bolestno radovednost.

Ena izmed značilnih in omembe vrednih posebnosti vse te družbe, ki se je bila zbrala v dvorani, je bila v tem, da so se, kar so mnoga opazovanja pozneje tudi opravila, skoro vse dame, če ne, pa vsaj ogromna večina, zavzemale za Mitjo in njegovo oprostitev — morda največ zato, ker je bila o njem nastala predstava, da je osvajač ženskih src. Vedeli so, da bosta nastopili dve ženski kot sopernici.

Ena izmed njih, to je Katerina Ivanovna, jih je vse posebno zanimala; o njej so pripovedovali sila mnogo nenavadnih stvari, in o njeni strasti do Mitje, vzlic zločinu, ki so mu ga očitali, je bilo slišati čudovite zgodbice. Posebno so govorili o njeni ošabnosti (ker ni bila posetila skoro nikogar v našem mestu) in nje-nih "aristokratskih stikih". Pravili so, da se je namenila prositi vladno dovoljenja, da spre-mi zločinca v katorgo in se tam kje v podzemeljskih rudnikih z njo poroči. Nič manj vznemirjeno niso pričakovali prihoda Grušenj-ke, copernice Katerine Ivanovne. Z močno ra-dovednostjo so čakali na to, kako se bosta pred sodiščem srečali dve copernici, ponosna aristo-kratska mladenka in "hetera"; sicer pa je bila Grušenjka našim damam bolj znana od Kate-rine Ivanovne.

Njo, "ki je pogubila Fjodora Pavloviča in njegovega nesrečnega sina", so bile naše dame že preje večkrat videle, in skoro vse do zadnje se čudile, kako sta se mogla oče in sin dotorej zaljubiti in tako "prenavadno, prav nič lepo ru-sko meščanko". Z eno besedo, govorjenja je bilo obilo. Zanesljivo mi je znano, da je na-stalo zaradi Mitje posebno v našem mestu ne-kaj resnih rodbinskih sporov. Mnoge dame so bile zaradi različnosti pogledov na vso to strašno stvar srdito sporele s svojimi soprog in zato je naravno, da so vsi možje teh dam pri-šli v sodno dvorano ne samo slabo razpoloženi nasproti obtožencu, ampak celo kot njegovi sovražniki. Vse bi lahko zanesljivo rekli, da je bil v nasprotstvu z ženskimi ves moški spol razpoložen proti obtožencu. Videti je bilo stroge, nagrbčene in celo povsem zlobne obraze, in to kar v veliki množini.

Res pa je tudi, da je bil Mitja v času svojega bivanja med nami mnoge izmed njih osebno razžalil. Kakopak, nekateri izmed poslušalcev so bili skoro kar dobre volje in prav za prav zelo brežutni do Mitjeve usode — čeprav ne tudi do zadeve kot take. Vsi so z napetostjo čakali njenega izida in večina moških je od-ločno želela zločinca kazni, izvzemši kvečjemu pravnike, ki jim ni bila pri srcu pravstvena plat zadeve, ampak samo sodobna pravniška, da se tako izrazim. Vse jih je vznemirjal pri-hod znamenitega Fetjukoviča.

Njegov talent je bil povsod znan; in danes ni bilo prvič, da je nastopal na deželi kot zago-vornik v glasovitih kazenskih zadevah. Po njegovih zagovorih se je bila slava takih obrav-nav vselej raznesla po vsej Rusiji, tako da so ostale ljudem še dolgo v spominu. Tudi o na-šem državnem pravniku in o predsedniku so-dišča je bilo slišati nekaj zgodbic. Pripovedo-vali so, da naš državni pravnik trepeče pred srečanjem s Fetjukovičem, da sta stara so-voznika še iz Petrograda, še iz pričetka svo-je kariere, in da je naš samoljubni Ipolit Ki-rilovič, ki se je še izza svojih petrograjskih

dni ves čas smatral po nekem za užaljenega, ker niso po zaslugi ocenili njegovih talentov, duševno kar oživel ob tej karamazovski zadevi in celo sanjaril o tem, kako bo s to stvarjo obu-dil svojo ovenelo kariero v novo življenje, in da ga plaši samo Fetjukovič. Vendar pa ta mnenja zastran njegovega trepetu pred Fetju-kovičem niso bila povsem pravilna. Naš držav-ni pravnik ni bil izmed tistih značajev, ki spričo nevarnosti klonejo z duhom, ampak na-robe, izmed tistih, ki njih samoljubje tem više poganja in tem širje razgrinja krila, čim večja postaja nevarnost.

Vobče pa je treba pripomniti, da je bil naš državni pravnik preveč vročkrven in bolest-no občutljiv. V kako zadevo je položil vso svo-jo dušo in jo vodil tako, kakor da odloča nje-gova rešitev o vsej njegovi usodi in vsej nje-govi vrednosti. V pravniškem svetu so se temu nekoliko posmehovali, zakaj prav s to svojo lastnostjo si je bil naš državni pravnik ustvaril celo nekakšen sloves, ki je bil, čeprav ni se-gal Bog si ga vedi kako daleč, vendarle dokaj večji, nego je bilo moči pričakovati po nje-govem skromnem mestu pri našem sodišču. Zla-ti so se posmehovali njegovi strasti do psiho-logije. Po mojem mnenju so se vsi motili: naš državni pravnik je bil, vsaj meni se zdi tako, kot človek in značaj veliko resnejši, nego so mnogi mislili o njem. Ali ta bolehn človek se pač že ob prvih korakih, še v začetku svojega delovanja ni umel prav postaviti, in tako je ostalo potlej vse njegovo življenje.

Kar se pa tiče predsednika našega sodišča, lahko rečem o njem samo to, da je bil naobra-žen in človekoljuben mož, ki je praktično znal svoj posel in je bil pristajal najbolj sodobnih idej. Bil je dokaj samoljuben, toda s karijero si ni posebno belil glave. Glavni smoter nje-govega življenja je bil v tem, da bi bil napre-den človek. Pri tem je imel zveze in imetje. Na karamazovsko zadevo je gledal, kakor se je potem izkazalo, dokaj razvneto, toda le v ob-čem zmislu. Zanimal ga je pojav, njegova opredelba, pogled nanj kot na posledico naših socialnih osnov in na značilnost ruskega ele-menta itd. Na osebni značaj zadeve, na njeno tragično stran in prav tako tudi na osebnosti udeležencev ljudi, začelni z obtožencem samim, pa je gledal dokaj nepristransko in odmišljeno, kakor se je morda tudi spodobilo.

Dvorana je bila že davno pred prihodom sodnikov nabito polna. Dvorana našega okrož-nega sodišča je najboljša v vsem mestu, pro-strana, visoka — in zvočna. Na desni od članov sodišča, ki so sedeli na vzvišenem kraju, je bila pripravljena miza s dvema vrstama stolov za porotnike. Na levi je bilo mesto za obtožence in njegovega branitelja. Sredi dvorane, blizu prostora za sodnike, je stala miza s "stvarnimi dokazili". Na njej je ležala okrvavljena belo-svilena halja Fjodora Pavloviča, usodni mede-ni tolkač, s katerim je bil izvršen domnevani umor, Mitjeva srajca z okrvavljenim rokavom, njegova suknja, ki je bila zadaj, v okolici žepa, kamor je bil takrat spravljen svojo rutico, pre-močno od krvi, vsa polna krvavih lis, rutica sama, vsa strjena od krvi, ki je bila zdaj čisto porumenela, pištola, ki jo je bil Mitja pri Per-hotinu nabil za svoj samomor in ki mu jo je bil Trifon Borisovič v Mokrem skrivaj izmak-nil, ovoj z napisom, v katerem je bilo priprav-ljenih tistih tri tisoč rubljev za Grušenjko, in tanki rožnati trak, s katerim je bil prevezan, ter mnogo drugih predmetov, ki se jih ne spo-minjam. Nekaj dalje v globini dvorane so se pričelniki prostori za občinstvo, še pred ograj-o pa je stalo nekaj naslanjačev za tiste priče, ki so bile že izpovedale, a jim je bilo ostati v dvorani. Ob desetih se je pojavilo sodišče, se-stoječe iz predsednika, enega člana in enega častnega mirovnega sodnika. Razume se, da se je prikazal obenem tudi državni pravnik.

(Dalje prihodnjik.)

Joseph Irman (Akron, O.):

Žabe in mladost

(Nadaljevanje in konec.)

"Rajši bi od gladi umrl, kakor da bi moral žabe jesti," sem odločno izjavil.

"Ti še ne veš, kako dobre so žabe, prava delikatosa, v mestih pa jedo tudi polže in kačam po-dobno golazen," me je poučila sestra.

Bilo je nekako dve leti po ti-stem dogodku, ko so v vas pri-šli cigani in blizu našega pose-stva najeli neko prazno hišo. Znali so lepo igrati na razne in-strumente, pa so hodili igrat v gostline in na zabavo, da so se preživljali. V naš mlin so hodili kupovat moko in drva. Vprašali so seveda tudi za slanino in špeh, a tega jim moji starši niso ho-teli dati, kajti sami so potrebo-vali te jedi zlasti za najete de-lavce, naša družina pa je tudi bila dokaj številna. Moji starši niso črtili ciganih, kakor je bi-la splošna navada med kmeti,

radi pa so postregli tudi drugim tujcem, ki jih je pot navela mimo. Starejši brat se je jezil nad cigani, jih ni maral, češ da so tatinski lenuhi. Starši se niso ozirali na take besede, temveč dejali, da tudi cigani so ljudje, siromaki brez doma, trpijo po-manjkanje in preganjanje; vsak naj pomisli, ako bi bil na njeho-vem mestu, kako se mu bi do-padlo večno preganjanje.

Nekaj dne prišlo je k nam tri ciganke, mati in dve brhki hčerki, ki sta bili jedva 16 do 20 let stari. Zlasti je bila prijaz-na starejša, vitka, lepe postave in skoro nič podobna ciganom. Moja starejša sestra je često pomagala materi v kuhinji, ci-ganke pa se najraje ustavijo v kuhinji. Tista lepa in vitka ci-ganka Urška se je hitro pri nas nekam udomčila in z mojo se-stro sta se dokaj razumeli. Ra-da je pomagala v kuhinji in ob-skavala nas je brez mala vsak dan. Sestra ji je večkrat na skr-i-vaj dala košček slanine, mesa in moke, da jo je nosla svojim. Neko nedeljo so cigani prire-

dili svojo domačo zabavo v svoji najeti hiši. Urška je že prej po-vabila mojo sestro, naj tudi ona pride, kar je tudi storila takoj po obedu, seboj pa je vzela tudi mene pod pogojem, da ji nabe-rem šopek šmarnice. Šla sva po poti ob gozdu na cigansko zaba-vo in že od daleč se je slišalo cigansko rajanje. Urška nama je prihitela naproti, prišla se-stro za roko in jo povedla v hi-šo. Cigani so se že veselo za-bavali in plesali ob zvokih svo-je muzike. Tudi moja sestra se je pridružila teli veselih družbi, jaz pa sem stal ob stenih pri vr-tih in gledal plesalce. Eden iz-med ciganz je veselil družbi ne-kaj naznanil, nakar so sredi so-be napravili prostor. Radoveden sem bil, kaj ba. Godba je nalah-ko zaigrala in iz sosedne sobe se je prikazala mlada ciganska ple-salka, ogrnjena v prozorno svil-eno ogrinjalo. Plesala je menda svoj orientalski ples, kajti svoje telo je zvijala na tak način, da kaj takega prej še nikdar nisem videl. Obšla me je sramežljiva razburjenost. Čim bolj se je zvi-

jala, tem bolj so ji ploskali. K meni je stopila sestra in mi re-kla, naj grem nabirat šmarnice, ker sem še premlad, da bi gledal take plesse. Rad bi še gledal, a sem moral ubogati sestro in sem šel nabirat nedolžne šmar-nice, ki niso poznale oriental-skih plesov.

Spotoma sem se ustavil na Drskovem hribu, blizu našega gozda. Tja sem zelo rad zahajal, kajti od tam se je nudil krasen razgled po okolici. Šel sem po strmini in končno prišel na vrh hriba. Upal sem, da kje ugled-am kakšno srno, ki so se rade pasle pod hribom. Splasil sem dve divji kokoši. Prišel sem do jase, s katere se je razprostira-lepa narava. Spodaj pod me-noj se je pričela soteska. Proti severu, k Sošanju, je tekla Paka in se vila deželna cesta na eni strani, na drugi pa železnica, kot kača, vmes pa se je vi-delo par vodnih žag. Hribovje je bilo zaraščeno z drevjem in šlo višje in višje vse tja daleč do Uršulske gore nad Slovenj-gradcem, ki je bila najvišja in je mogočno štrlela v zrak.

Severozapadno, par kilometrov od Sošanja, se dviga manjša gora Sv. Križ pri Belih vodah, na vrhu pa je cerkev, kakor tu-di vrh Uršulske gore. Zapadno, proti trgu Mozirje, kjer se priče-nja Zgornja Savinjska dolina, se vidi Golška Planina, kjer se v poletnem času pase živina. Na-prej proti Gornjemu Gradu se pričenjajo strme in čedalje bolj golikaste Soške Planine, kjer se iz Sočave preide v Logarsko dolino, z Alpami obdana, kjer iz-vira Savinja in kjer se prične Kamniške Planine ali Alpe. Vsi ti vrhovi Alp se ob jasnih dnevih vidijo iz Spodnje Sa-vinjske doline, ko jih obseja son-ce, da se svetijo v zlati srebr-nini. (Kdor potuje na obisk v staro domovino, naj obišče Sol-čavske planine in videl bo nekaj nenavadne naravne krasote.)

Proti jugu se Alpe ne vidijo, dvigajo pa se visoke gore, vidi se opek pas ravnine, ki se priče-nja par kilometrov od Smart-ne ob Paki in gre naprej po Sa-vinjski dolini proti Celju. Na južnovzhodni strani te ravnine je Oljska gora, s katere se nu-di krasen razgled, lepši kot kjerkoli v Savinjski dolini. Pred vojno je bil v ondnotni cerkvi ve-lik zvon, čigar glas se je slišal "v deset občin". V vojni so ga prelihi v kanone. Dalje se vidi okrog sedem in dvajset cerkev in nekaj dobro ohranjenih ter nekaj porušanih gradov.

Tja sem navadno zahajal vsaj enkrat in tudi večkrat vsako le-to, zaradi izredno lepega razgle-da, nikdar pa nisem štel cerkev; ki se vidijo po okolici. Južno-vzhodno proti Celju se vidi bela črta sredi ravnine — reka Sa-vinja, ki teče iz Zgornje Savinjs-ke doline. Po Savinji v Zgor-nji Savinjski dolini se splavlja obilo lesa v Savo, in mnogo spla-varjev je pri tem delu našlo svoj grob.

Čas je potekal, iz omamice, v katero me je zavila ta krasota, divne narave, tega legepa, nad-ve krasnega razgleda, sem se zbudil. Dovolj sem imel za en-krat užitek naravnih krasot O-brnil sem se in šel v dolino, prej pa sem od veselja na vse grlo zavriskal. Nekdo drugi z drugega hriba se je hotel poka-zati, da zna lepše vrisati in od-me njegovega ju-hu-hu se je lepo razlegel od hriba do hriba, dokler ni v valovih gorskega o-zračja izginil...

Moja pot je vodila nazaj pro-ti soteski, kjer rastejo lepe šmarnice, ob kameniti strmini, ob Paki in železnici. Že prej sem natrgal šop redkih gorskih rož. Mislim sem, da z njimi sestro še bolj razveselim, poleg šmarnic. Spotoma je moj pogled uhajal po drevju, če bi kje opazil gnez-d za verice, vran in drugih gozd-nih ptic, saj sem že prej več-krat z njimi imel srečo. Že sem bil na zhanem samotnem kraju, kjer sem že večkrat prepo-dil divjačino. V bližini je skalovje, kjer rastejo borovci in gosto gr-movje, ki je težko dostopno. Par vran se je spreletavalo sem in tja, vmes pa so vpile, kajti zdelo se jim je čudno, da je v njihovo tiho kraljestvo zašla človeška noga.

Pri hiši smo imeli starega mačka, ki je kaj rad pospremil domačega človeka kamorkoli, če ga je poklical. Če so ga vrane in srake zapazile, so začele kri-

čati. Zato sem sklepal, da tudi sedaj tiste vrane nekaj slutijo, ali pa se boje za svoja gnezda. Počasi sem se bližal tistemu za-raščnemu zatišju, vrane pa so čedalje bolj krožile in vpile nad menoj. Previdno se splazim za bližnjo pečino, ki je bila obdana z grmovjem. Naenkrat se mi je zazdelo, kot bi slišal človeški glas. Obstanem in poslušam. Preplazim se par čevljev, v skri-tem zatišju pa zapazim dva mla-da zaljubljenca, ki sta sedela ob mogočnem drevesu pri skali. Baš ko sem se hotel obrniti, da jih ne bi motil, sta me že opazila. "Stoj! Kdo si?" se je razlega-lo po grmovju.

Obstal sem, se obrnil in šel proti njima. Spoznala sta me in jaz njiju. "Ti frdamana krota," je de-jal fant ves iz sebe. "Kaj te je vrag sem prinesel?" Sveda sem se ustrašil. "Če boš kaj povedal o naju," je dostavil, "ti bom glavo odvil!"

Tudi ona je bila videti raz-burjena in je sramežljivo gleda-la izpod čela. Žal mi je bilo, da sem ju motil, dolžni pa sem ti-se kričave vrane, ki so povzro-čile, da sem skalki srečo mladih zaljubljenih ljudi...

Šel sem naprej nabirat šmar-nice za sestro, najprej v sotes-ke ob železnici, kjer so se dobile lepe šmarnice ob skalah v skri-tem zatišju, pa tudi med nevar-nimi skalami, do katerih se je težko prišlo. Kmalu sem jih na-bral lep šopek in se z njimi vra-čal k sestri, upajoč, da me še čaka pri ciganih. Postal sem dokaj lačen. Še par minut do cilja, pa bom tam. Nasproti so prihajala tri odrasla dekleta iz bližnje va-si Gorenje.

"Joj, fant, kje si pa dobil toli-ko lepih šmarnic? Kaj ne, da nam boš dal vsaki nekaj, pa boš dobil par poljubčkov."

Dve sta se mi dopadli, ne pa tista, ki mi je zastavila vpra-sanje.

Teden pred tem dogodkom so mi mati dali ducat jajc, naj jih nesem v bližnjo trgovino. Ko sem nesel tista jajca v trgovi-no, je ob potoku prala baš tista mladenka, ki me je sedaj vpra-šala za šmarnice. Takrat me je vprašala, kaj nesem v zavitku in povedal sem ji, da nesem jaj-ca, če ne verjame, pa naj po-gleda. Na široko se je zasmejala, kar me je užalilo in sem jo so-vražil. Zato sem dal par šmar-nic ostalima dvema dekletoma, ki sta se mi dopadli.

"Kaj, meni ne boš dal nič šmarnic?" se je začudila tre-tja.

"Ne!"

"Pa ne dobiš poljubčka." "Saj ga tudi nečem!"

Hotel sem naprej, kajti pri-rojena sramežljivost me je ob-šla od nog do glave. Takrat pa so me vsa tri dekleta obstopila, češ da me ne pustijo naprej, dokler ne dam šopek šmarnic še tretji.

"Prav nič se vas ne bojim, če-tudi ste tri!"

"Le pazi se, fantiček, četudi se delaš korajžnega, da ne pri-deš ob hlače," je dejala tretja, nato pa poredno dostavila: "Ali si jezen name, ker sem te zad-njič vprašala, kaj nosiš v zavit-ku?" Spet se je na ves glas za-smejala.

Bil sem v pasti. Mislim sem si, da prej ne bom imel miru, dokler tudi nji ne dam par šmarnic, o-stale pa ponesem sestri. Nerad sem ji dal tiste šmarnice, ona pa me je v trenutku poljubila na lice. Sram me je bilo, v lica mi je šinila kri kot bi pritisnil na električni gumb in hotel sem oditi. Moja sramežljivost je de-kletom očividno zelo ugajala, kajti v tistem hipu sta mi še o-stali dve pritiskali vsaka par po-ljubov. Odtrgal sem se od njih, se obrisal z roko in jadno od-šel, one pa so se razposajeno za-bavale ob tem dogodku. Kmalu nato sem slišal njihovo veselo petje:

Kaj ne bila bi vesela
lepih pomladanskih dni,
kaj bi plesnice ne pela,
enkrat bi mladost tvoj...

Ko sem se vrnil, je bila sestra še pri ciganih, ki so še vedno rajali in se veselo zabavali. Kje sem toliko časa hodil? Bala se je, da se mi je kaj pripetilo. Po-vedal sem ji in ji dal nabrane rože, ona pa me je pokarala, za-kaj jih nisem prinesel več. Ni-sem ji povedal, da sem jih več ko polovico dal onim trem nagajiv-kam. Potožil sem, da sem zelo lačen in želim domov.

Maksim Litvinov, ruski minister zunanjih zadev.

"Počakaj," je dejala sestra in je odšla v hišo.

Kmalu se je vrnila s ciganko Urško, ki mi je dala kruha in mesa. Z veliko slastjo sem za-sadil zobe v meso in kruh, kajti resnično sem bil lačen kot volk. Zadovoljno sta me opazovali, ko je tisti prigrizek izginjal v moja lačna usta. Košček mesa je pa-del na tla. Obrisal sem ga ter ugriznil. Zdelo se mi je, kot bi jedel pohano piško. Pa kako, ci-gani si vendar ne morejo privo-ščiti mladih pišk, saj si jih še moji starši niso.

V tistem hipu sem se spomnil dogodka pred dvema tednoma, ko sem videl cigana, ki je lovil žabe v tisti luži, kjer sem jih pred dvema letoma jaz s svoji-mi tovariši. Kaj vruga, če ni to žabje meso? Žabja stegna, ki so jih opohali? Četudi sem prej je-del z velikim užitkom, se mi je to meso namah pristudilo, kajti misel na žabe me je vsega pre-tresla.

Že sem hotel vreči ob tla osta-li kos kruha in mesa, a sem se

spomnil materinega opomina, mi ga je dala nešteto krat pre-jedati. "Kdor meče kruh ob tla, mu bo pozneje v življenju manjalo." Vtaknil sem tiste ostanki v žep in odšel proti domu, ne bi sestri kaj rekel. Med potjo sem ostanke položil na vejo dr-ve, da jih ptice pojedajo. Na sestro in Urško ko sem se s-tihem jezil, ker sta mi najh-nalaš pripravili žabji prigrizek.

Kmalu se je vrnila tudi ses-trin z njo ciganka Urška. S por-nim nasmehom sta me nagajiv-vprašali: "Ali so bile žabe le-dobre?"

SLOVENSKA NARODNA PORN JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in posebno list Prosveto za kmeti-ter potrebne agitacije svojih društev in članstva in za pro-gando svojih idej. Nikakor ne za propagando drugih po-rnornih organizacij. Vsaka or-ganizacija ima običajno svo-glasilo. Torej agitatorni deli in naznanila drugih podpo-rnih organizacij in njih društev se ne pošiljajo listu Prosveto.

POSLSUŠAJTE

PALANDECH'S TRAVEL BUREAU

Folklore Radio Program

Every Sunday from 1 to 2 P.M.

Station WWAE — 1200 kilocycles

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojem prijatelju ali sorodniku domovino? To je edini do-trajne vrednosti, ki ga mal denar lahko polji-voicem v domovino.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto v prišle eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine in eni naroč-niki. List Prosveto stane za vse enako, za člana ali nečlana \$4.00 na eno leto naročnine. Ker pa člani še plačajo pri assessment \$1.20 na tednik, se jim to prišteje k naročnin. Torej sedaj ni vroška, reči, da je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveto je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Čas lista Prosveto je:

Za Druž. družine in Kanado \$6.00	Za Člano in Chicago je \$4.00
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in..... 4.00
2 tednika in..... 3.00	2 tednika in..... 3.00
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in..... 2.40
4 tednike in..... 1.80	4 tednike in..... 2.70
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 1.80
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali New Order v plamni in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahvalil sam svoj list tednik, bode moral tisti član, ki je doletel družino, ki je tako skupaj naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveto. Ako tega ne stne, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. družina \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledočih članov moje družine:

2).....Čl. družina \$.....

3).....Čl. družina \$.....

4).....Čl. družina \$.....

5).....Čl. družina \$.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častne knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene smernice, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa ustmena pojasnila